

ALEKSANDRA RYBACZEK
EWA RADYK
studentki prawa kanonicznego KUL

SYMPOZJUM NAUKOWE
„OCHRONA PRAW DZIECKA W KOŚCIELE”
Kraków, 20 listopada 2014 roku

W dniu 20 listopada 2014 r. w auli Instytutu Teologicznego Księży Misjonarzy w Krakowie odbyło się sympozjum naukowe „Ochrona praw dziecka w Kościele”. Organizatorem tego wydarzenia był nowo powstały Wydział Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II (UPJPII) w Krakowie.

Przybyłych gości powitał ks. prof. dr hab. Tomasz Rozkrut, dziekan Wydziału Prawa Kanonicznego UPJPII. Uroczystego otwarcia sympozjum dokonał natomiast J.Em. kard. Stanisław Dziwisz, Wielki Kanclerz UPJPII. Kardynał podkreślał, że jest to pierwsze sympozjum organizowane przez nowo erygowany wydział, a jego tematyka jest niezwykle ważna i aktualna. „W dzisiejszym świecie trzeba upominać się o prawa tak podstawowe i oczywiste, jak prawo dziecka do poczęcia się w sposób godny i prawo do bycia wychowywanym w naturalnej rodzinie” – stwierdził metropolita krakowski. Dodał również, że stanowisko Kościoła odnośnie do statusu dziecka w Kościele, jego praw i ich ochrony jest jasne. Obrona godności dziecka i wynikających z niej podstawowych praw jest od dawna akcentowana przez papieży: Jana Pawła II, Benedykta XVI i Franciszka. Po wystąpieniu kard. Dziwisza słowo wprowadzające wygłosił rektor UPJPII, JM ks. prof. dr hab. Wojciech Zyzak.

Konferencja została podzielona na dwie sesje. Pierwszej przewodniczył ks. prof. dr hab. Franciszek Longchamps de Bérier, kierownik Katedry Prawa Rzymskiego na Wydziale Prawa i Administracji UJ.

Jako pierwsza referat wygłosiła była premier dr Hanna Suchocka, będąca obecnie członkiem Papieskiej Rady dla Ochrony Nieletnich. Tematem wystąpienia były *Działania papieży oraz Stolicy Apostolskiej na rzecz ochrony osób nieletnich*. Swoją wypowiedź premier Suchocka rozpoczęła od przypomnienia, że dokładnie 20 listopada przypada 25 rocznica przyjęcia przez ONZ Konwencji o prawach dziecka, do której przystąpiła także Stolica Apostolska. W całej wypowiedzi dr Su-

chockiej podkreślana była konsekwencja w działaniu Jana Pawła II na rzecz ochrony praw dziecka. Zaangażowanie papieża przejawiało się w różnych formach, nawet poprzez pisanie listów do samych dzieci. Za każdym razem działania miały na celu zwrócenie uwagi na współczesne zagrożenia dzieci. Wówczas nie była jeszcze jednak znana skala wykorzystywania seksualnego nieletnich w Kościele. Zdaniem byłej premier Jan Paweł II wraz z poszerzaniem swojej wiedzy na ten temat starał się zabierać głos. Największy nacisk w tej sprawie, szczególnie ze strony mediów, Stolica Apostolska odbierała za pontyfikatu Benedykta XVI. Pomimo podejmowanych ze strony papieża kroków w celu rozwiązania spraw sprzed lat w USA oraz Irlandii, a także przeproszenia za łamanie praw dzieci w Kościele media niejednokrotnie zarzucały przedstawicielom Kościoła bezczynność wobec przestępstw pedofilii. Obecnie sytuacja jest inna. Papież Franciszek otworzył nowy rozdział w walce o ochronę praw dziecka. Prelegentka stwierdziła, że będąc bogatszym o wiedzę i doświadczenia swoich poprzedników, papież zyskał wsparcie mediów w swoich działaniach, zwłaszcza że powołał specjalną Komisję ds. ochrony nieletnich. Będąc członkiem tego organu, pani premier przedstawiła krótko jego działania, wyrażając na koniec nadzieję na pozytywne efekty przygotowywanych tam rozwiązań.

Następnie głos zabrała dr hab. Elżbieta Szczot z KUL. Wygłoszony przez nią referat to *Władza rodzicielska a wolność religijna dziecka w prawie kanonicznym*. Prelegentka podkreśliła, że oboje rodzice mają równy obowiązek wychowania dzieci. Troska o chrześcijańskie kształtowanie postaw jest ich najważniejszym zadaniem. Rodzice zobowiązani są to tego, aby przekazywać dzieciom to wszystko, co zawarte jest w *Katechizmie Kościoła Katolickiego*, gdyż to rodzina jest pierwszym miejscem kształtowania sumienia. Pomimo wynikającego z godności osoby ludzkiej prawa do wolności religijnej młodzi ludzie powinni opierać się na jakichś wzorach. Zdaniem dr Szczot współcześnie brak jednak odpowiednich autorytetów, które mogłyby pomagać w organizowaniu życia religijnego opartego na miłości i prawości.

Kolejny referat w tej sesji przedstawiony został przez ks. dr. hab. Krzysztofa Warchałowskiego, prof. UKSW. Jego wystąpienie dotyczyło zagadnienia poruszanego przez przedmówczynię – relacji władzy rodzicielskiej do wolności religijnej dziecka, rozważanego jednak na gruncie prawa polskiego. Prelegent również podkreślił znaczenie obowiązku wychowania dziecka, zaznaczając przy tym, że jest to także prawo rodziców. Głównym kryterium wykonywania władzy rodzicielskiej powinno być dobro dziecka, które ks. prof. Warchałowski zdefiniował jako „zespół wartości materialnych i niematerialnych niezbędny do prawidłowego rozwoju dziecka”. Wychowywanie, będące wszelkim oddziaływaniem na człowieka, powinno być zgodne z przekonaniami religijnymi osób za nie odpowiedzialnych. Z drugiej jednak strony wyraźnie akcentuje się podmiotowość dziecka i obowiązek uszanowania jego praw i poglądów. Rodzice, którzy są „dysponentami wolności religijnej dziecka, powinni uwzględniać wzrastającą dojrzałość swoich podopiecznych” – podkreślał prelegent. Swoje wystąpienie zakończył, przedstawiając dwa stanowiska, które wiążą się z omawianą tematyką: konfrontacyjne i służebne. Pierwsze z nich przewiduje

sprzeczność interesów rodziców i dzieci w trakcie procesu wychowania, podczas gdy drugie zakłada uwzględnianie przez rodziców stopnia dojrzałości dzieci w procesie kształtowaniu postaw i wskazywaniu kierunków rozwoju.

Drugiej sesji przewodniczył o. dr Adam Żak SJ, Koordynator Konferencji Episkopatu Polski ds. ochrony dzieci i młodzieży.

Pierwszy referat drugiej części sympozjum wygłosił ks. dr hab. Leszek Adamowicz, prof. KUL. Tematem rozważań była *Przynależność kościelna i obrządkowa dziecka*. W wystąpieniu podkreślone zostało, że bez chrztu nie można mówić o przynależności do Kościoła. Przyjęcie chrztu stanowi o włączeniu do Kościoła jako całości oraz do konkretnej wspólnoty, konkretnego obrządku. Każdy ma prawo do włączenia do Kościoła. O chrzcie dziecka do siódmego roku życia decydują wyłącznie jego rodzice, jednak pomiędzy siódmym a czternastym rokiem życia swoją wolę musi dodatkowo wyrazić samo dziecko. Powyżej czternastego roku życia to wyłącznie dziecko decyduje o wyborze obrządku, ewentualnie o powrocie do obrządku chrztu, jeżeli nastąpiła jego zmiana. Ks. prof. Adamowicz wyraźnie zaznaczył, że o przynależności obrządkowej nie decyduje ani miejsce chrztu, ani osoba szafarza. To naturalne pochodzenie dziecka i intencja rodziców o wychowaniu dziecka w konkretnym wyznaniu czy obrządku jest kryterium rozstrzygającym.

Następnie swój referat *Prawnokanoniczna ochrona dziecka przed nadużyciami seksualnymi* wygłosił ks. dr hab. Piotr Majer z UPJPII. Na wstępie prelegent stwierdził, że tematyka jego wystąpienia obejmuje najcięższe przestępstwa, zagrożone najcięższymi karami, które powinny mieć charakter odstrasżający. Ponadto są one wyjęte spod kompetencji biskupów a przekazane do Stolicy Apostolskiej (Kongregacji Nauki Wiary). Ks. Majer przedstawił poszczególne przestępstwa nadużyć seksualnych wobec dzieci, dodając, że osoby duchowne w tej kwestii podlegają równocześnie prawu świeckiemu. Ważnym elementem postępowania w sprawie takich przestępstw powinno być dokładne wysłuchanie ofiary oraz osoby składającej doniesienie. Nacisk został jednak położony wyraźnie na konieczność zapobiegania przestępstwom. Pomocne w tym, zdaniem prelegenta, wydaje się tworzenie kodeksów zachowań zawierających szczegółowe normy praktyczne obowiązujące wszystkich pracujących w duszpasterstwie dzieci i młodzieży. Istnieje potrzeba opracowania zachowań, których należy unikać w pracy duszpasterskiej, jak np. zakaz przyjmowania małoletnich w prywatnym mieszkaniu księdza czy przebywanie sam na sam z małoletnim w zamkniętym pomieszczeniu. Wprowadzenie takich kodeksów oraz czuwanie nad prawidłową formacją duchownych powinno mieć miejsce w każdej diecezji.

Należy nadmienić, iż każda z sesji kończyła się ożywioną dyskusją.

Sympozjum zamknął ks. prof. dr hab. Tomasz Rozkrut, który podsumował przebieg konferencji i podziękował prelegentom za przygotowanie i wygłoszenie referatów. Wystąpieniom oraz dyskusjom w trakcie trwania sympozjum przysłuchiwali się między innymi bp Artur Miziński, sekretarz generalny Konferencji Episkopatu Polski, a także bp Rudolf Pierskała, biskup pomocniczy diecezji opolskiej, i bp Tadeusz Pieronek.

Symposium poświęcone zostało ważnej i aktualnej tematyce. Problematyka ochrony praw dziecka powinna być podejmowana w różnych środowiskach, także w Kościele. W czasie sympozjum podkreślono, że obecnie trwa proces wprowadzania zmian przedstawionych przez Stolicę Apostolską do „Wytycznych i Aneksów regulujących postępowanie Kościoła w Polsce wobec sprawców molestowania seksualnego osób niepełnoletnich oraz pomocy ofiarom”. Normy te, po uzyskaniu zatwierdzenia ze strony Stolicy Apostolskiej, zapewne zaczną obowiązywać w niedalekiej przyszłości.

PAWEŁ LEWANDOWSKI

Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II

MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA NAUKOWA
„REDDITE ERGO QUAE SUNT CAESARIS CAESARI
ET QUAE SUNT DEI DEO”
Z OKAZJI 50-LECIA PRACY NAUKOWEJ
KS. PROF. JÓZEFA KRUKOWSKIEGO
Lublin, 27 stycznia 2015 roku

Dnia 27 stycznia 2015 r. w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim Jana Pawła II odbyła się Międzynarodowa Konferencja Naukowa „*Reddite ergo quae sunt Caesaris Caesari et quae sunt Dei Deo*” z okazji 50-lecia pracy naukowej ks. prof. dra hab. Józefa Krukowskiego. Została ona zorganizowana przez Wydział Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji KUL, Katedrę Kościelnego Prawa Publicznego i Konstytucyjnego KUL, Komisję Prawniczą Oddział Polskiej Akademii Nauk w Lublinie, Wydział Nauk Prawnych Towarzystwa Naukowego KUL, Stowarzyszenie Kanonistów Polskich oraz Stowarzyszenie Absolwentów i Przyjaciół Wydziału Prawa KUL.

Dostojny Jubilat, ks. prof. dr hab. Józef Krukowski¹, syn Józefa i Katarzyny z d. Łukaszczyk, urodził się 4 stycznia 1936 r. w Sułowcu koło Zamościa. Szkołę pod-

¹ Życiorys ks. prof. Krukowskiego na podstawie: M. SITARZ, *Profesor Profesorów. Laudacja wygłoszona dla ks. prof. Józefa Krukowskiego z okazji wręczenia Nagrody Imienia Księdza Idziego Radziszewskiego. Lublin, KUL, 16 maja 2012 r.*, „Teki Komisji Prawniczej. Oddział PAN w Lublinie” 5 (2012), s. 5-12; TENZE, *Charakterystyka działalności naukowej ks. prof. Józefa Krukowskiego*, [w:] *Reddite ergo quae sunt Caesaris Caesari et quae sunt Dei Deo. Księga jubileuszowa dedykowana Księdzu Profesorowi Józefowi Krukowskiemu z okazji 50-lecia pracy naukowej*, red. M. Sitarz, P. Stanisław, H. Stawniak, Lublin: Towarzystwo Naukowe KUL 2014, s. 3-10; TENZE, *Wykaz publikacji ks. prof. Józefa Krukowskiego*, [w:] *Reddite ergo quae sunt Caesaris Caesari*, s. 11-53.